

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 7. De numero Angelorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

tudines, quam assequi non possunt sine perpetuitate essendi: alioquin enim quiescere non possunt, & ubi non est quies, non est beatitudo. Respondeo beatitudinem naturalem Angelorum in eo consistere, quod quamdiu existunt Dei beneficio, exerceant rectissimas operationes, præsertim circa Deum cognoscendum & amandum, debentque in eo rationabiliter quiescere. Neque plus postulat appetitus eorum naturalis, nec eorum appetitu plus desiderare possint: quemadmodum hominibus est facile desiderare ut vita corpora nunquam finiat. Verum beatitudo naturalis non postulat, ut satiatur appetitus quilibet efficitus, etiam irrationalis: & sufficit homini, si sit beatus et homo, ut rectè ait Aristot. lib. 1. Ethic. cap. 10. Haberet verò Angelus in quo quiesceret naturaliter, scilicet suam substantiam à nullo agente naturali posse interiri, & Deum nihil perimere, nisi iuxta exigentiam causam naturalem: adeoque se in perpetuum à Deo conservatum iri. Naturalis enim Dei providentia, circa seipsum & alia creata, non est Angelis ignota.

Aristot.

SECTIO VII.

De numero Angelorum.

55. **E**ssent plures Angelos, & quidem maximo numero, testatur sacra litera: Daniel. 7. *Millia millium ministrabant ei, & decies milia centena milia assistebant ei.* Apocal. 5. *Audiui vocem Angelorum multorum, & erat numerus eorum millia millium:* Siue, ut est in textu Græcæ, *quædam quæ singulæ continent decies milia centena millia millium.* Job, 25. *Nunquid scis numerus stultorum eius?* Et ad Hebr. 1. *Assistebat multorum millium Angelorum frequentiam.* Et quidem valde conueniens fuit creari Angelos maximo numero. Tam ut Deus liberalissimè perfectioribus creaturis se communicaret: tum etiam ut omnipotentiam suam magis ostenderet, tot simul spiritus, tamque nobiles, unico instanti creatos: tum denique ad maiorem aule sue celestis maiestatem, & distinctius gloriam, quia in multitudine populi dignitas Regis, & in paucitate plebis ignominia Principis, Proverb. 14. v. 28.

56. **Q**uæritur autem sit ille numerus incertum, quia nec Scriptura, nec aliud quidquam certò & præcisè id docet. Quod ut ostendam, suppono dupliciter inquiri posse, quantum sit numerus Angelorum. Primò absolute & præcisè. Secundò comparatiuè, puta sit maior tota multitudo hominum, vel etiam quantum substantiarum corporarum? Hoc supposito, & reiecto errore Aristotelis 12. Metaphys. tex. 48. existimantis Angelos esse tantum 47. quot scilicet ad varios motus corpo-

Aristot.

rum celestium necessaries esse putaret: quasi verò Angeli fuerint tantum creati propter motum cælorum; & bonum rerum inferiorum: ac non potius per se expetiti, ut creaturæ nobilissimæ, & ad Deum glorificandum, laudandum, & colendum altissimæ, multò magis quam homines, cæli, & alia corpora: Hoc inquam errore reiecto, certum est Angelorum numerum, qui ut cõstat ex citatis Scripturæ locis longè maior est, non posse absolute & præcisè à nobis designari. Scriptura enim, verbis supra relatis, cum certum ponit numerum Angelorum, non loquitur de omnibus, bonis quæ ac malis: & determinatum numerum ponit pro indeterminato. Et interpretes, & sancti Patres ibidem agnoscunt. Alia verò traditio certa nulla profertur. Sed ipsi Patres antiquissimi, ut Dionys. cap. 14. de cælesti Hierarch. Ireneus lib. 2. cap. 6. & alij, fatentur numerum illum ignotum nobis esse præcisè: imò non magnū esse, ut respectu nostri innumerabilem existimari possit.

Comparatiuè autem loquendo sunt qui putent Angelos nonaginta nouem partibus superare totam multitudinem hominum: propter parabolam de centum ouibus Luc. 15. Verum ibidè additur alia parabola drachmarum decem: unde alijs colligitur superare tantum partibus nouem. Et quidem S. Basilius lib. 4. reuel. cap. 11. reuelatum sibi fuisse affirmat: Deum creasse Angelos decem minimū, & amplius, plures quam homines. Sed nequillæ reuelatio certa est: neque in ea cum dicit, *plus quàm decem Angelos inueniri pro vnoquoque homine*, designat præcisè excessum. Neque etiam ex parabolis allatus certò colligi potest. Nam ibi numerus certus, sicut & alibi sapius, ponitur pro incerto. Et aliò spectat vtraque parabola, nimirum ad significandum Christi affectum tantum esse, ut vel vnum hominem à grege errandum, relicto alijs nonaginta nouem, quæsiturus sit. Vel ut ait August. lib. 2. q. euangelic. quæst. 32. quod Christus homines superbos, & potentes, & sapientes sæculi, multò plures despexerit. Aut nõ fuisse futurum completum statum Beatorum, & gaudium Christi plenum, nisi omnis natura humanæ deperdita, ad numerum illum reuocaretur & restituta, ut alij quidam interpretantur. Ex quibus expositionibus prima magis placet. Et quæuis non improbabili hæc ad Angelos referatur à Greg. Magno, Theophyl. & alijs: potest tamè inter naturas, nõ inter indiuidua fieri cõparatio. Quare excessus ille determinatus vnde quæritur incertus est.

57. **A**lij contra, putant maiorem esse numerum hominum, quàm Angelorum. Quod sic colligunt: Homines saluandi tot sunt, quot Angeli mali: quia tot erunt beati homines, quot ceciderunt Angeli, ruinam ex pari paraturi. Alij verò, tertia pars Angelorum cecidit, quando Draco tertiam partem stellarum traxit Apoc. 12. Beati verò non sunt tertia pars hominum: *Multi enim velati, pauci electi:* &, *Arcta via est quæ ducit*

Dionys.

57.

Sic ne motus Angelorum innumerabilis quàm hominum.

August.

58.

ad quam et pauci inueniunt eam. Ergo plures sunt homines quam Angeli.

Sed contra: primò, fallum est homines tantum ex accidenti ruinæ Angelorum, & non per se fuisse illis destinatos: ideòque totidem præcisè saluandos. Secundò, illa reparatio fieri posset sine æqualitate indiuiduorum, conferendo extensiuè pluribus hominum indiuiduis tantum gloriæ, quantum fuisset intensiuè in paucioribus Angelis, vel contra. Tertio, incertum est, an Lucifer tertiam partem Angelorum præcisè traxerit. Nam Apoc. 12. numerus certus ponitur pro incerto. Et sensus literalis est de Antichristo tracturò in errorem & perniciem magnam partem fidelium, etiam doctiorum & præstantiorum, & illarum instar in firmamento Ecclesiæ fulgentium, vt doceant interpretes capituli citati.

Incertius est quod dicunt aliqui, æqualem fore numerum Angelorum & hominum, propter illud D. Thom. 1. 2. v. 8. *Constituit terminos populorum iuxta numerum Angelorum Dei.* Sic enim legunt LXX. Interpretes, pro eo quod est in vulgata, *Iuxta numerum filiorum Israel.* Sed legendum est cum vulgata, ex Hebræo, Chaldaico, Symmacho, & Aquila, vt etiam legi in codicibus aliquibus LXX. interpretum testantur Origenes & alij. Sensusque est, Deum, cum Babylone linguas confunderet, & in varias terræ partes homines dispergeret, iam tum terram Canaan filijs Israël destinasse in sufficientem & commodam olim habitationem tradendam.

60. Alij denique, ex quibus est D. Thom. quæst. 50. art. 3. censent multitudinem Angelorum excedere omnem multitudinem rerum materialium. Quod D. Thomas probat primò ex Dionys. cap. 14. de cœlest. Hierarch. sic aiente: *Multi sunt boni exercitus supernarum mentium, infirmam et confusam excedentes nostrorum materialium numerorum commensurationem.* Additque ibidem Dionys. Scripturam numeram Angelorum maximis numeris in se replicatis, & myriadum myriadibus explicare solere. Probat secundò hac ratione: quia cum perfectio vniversi fuerit à Deo præcipuè intenta in creatione rerum: quanto aliqua sunt magis perfecta, tanto in maiori excessu fuerunt creata. Quare sicut Deus corpora cœlestia incorruptibilia, & perfectiora sublunariis in eo modo effèdi, condidit in mole infinitè penè maiori quam sublunaria: sic Angelos incorruptibiles creauit logè maiori quantitate, non continua, sed discretà, id est maiori numero, quam cætera omnia ipsis inferiora. Quod idem repetit quæst. 112. art. 4. ad 2.

61. Verum prioris loci ex Dionysio relati alius sensus est, vt Suarez, Vasq. & alij rectè notarunt. Tantum enim ait multitudinem Angelorum excedere omnem numerum ex ijs quibus vti solemus: ita vt nosse computandi modus, & nomina quibus

maximos numeros designamus, ad Angelorum numerum non perueniant. Reliqua quæ D. Thom. subiunxit, non sufficiunt tantæ multitudini cerò adstruendæ. Et ex illius ratione sequetur maiorem esse multitudinem hominum, quam brutorum, plantarum, & rerum aliarum inferiorum: quod non est verum. Quare licet certum sit multitudinem Angelorum valde magnam esse: comparationes tamen illæ omnes incertæ sunt. Neque præcisè definiti potest, quot sint, non modò absolute, sed neque etiam comparatiue.

SECTIO VII.

De specifica distinctione Angelorum.

His de numero Angelorum præmissis, quæstio superest, an sint omnes eiusdem speciei, an diuersæ, an partim eiusdem, partim diuersæ? Qua de re res sunt Theologorum sententiæ.

Prima est S. Thomæ quæst. 50. art. 4. & in quæst. de spiritualibus creaturis art. 8. Caietan. de ente & essentia cap. 5. q. 9. Nazarij ad quæst. 50. art. 4. contrauers. 2. Granad. tract. 1. de Angelis disput. 2. hum. 9. affirmantium omnes Angelos differre specie inter se, esseque impossibile dari plures Angelos solo numero diuersos. Impossibile, inquam, vel absolute & simpliciter, vt sentiunt Caietan. & alij post eum citati: vel de potentia ordinaria, vt videtur sentire D. Thom. opusc. 16. §. *Restat autem*, ubi sic ait: *Intellectus, si naturaliter esset vnus omnium (vt finxit Auerroes) quia non haberet naturalem causam multiplicationis, esset tamen sortiri multiplicationem ex supernaturali causa, nec per implicatio contradictionis.* Par autem vel maior est ratio, vt Angeli quoque illam sortiri possent, neque nisi in eo apparet vmbra contradictionis.

Prima pars huius sententiæ, quod scilicet omnes Angeli sint specie diuersi, nullique omnino solo numero differentes, probatur à Caietan: quia multiplicatio indiuiduorum non intenditur per se, sed propter speciei conseruationem. Ergo Angeli, cum sint incorruptibiles, non debuerunt numero multiplicari. Secunda vero pars, quod scilicet non possint solo numero differre, probatur à D. Thomæ quæst. 50. art. 4. quia quæcunque conueniunt specie, & differunt numero; conueniunt in forma, & distinguuntur materialiter. Cum ergo Angeli non sint compositi ex materia & forma, vt dictum est supra, impossibile est duos Angelos esse vnus speciei, & solo numero differre. Sicut etiam impossibiles sunt plures albedines separatae, aut plures humanitates: cum albedines non sint plures, nisi secundum quod sunt in pluribus subiectis.

82. Aliqui censent omnes Angelos diuersæ speciei. D. Thom. Caiet. Nazarij Granad.

D. Thom.